

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ
"16" "04" 2025 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**
для вступників на освітньо-кваліфікаційний рівень
«бакалавр»
(друга вища освіта)
спеціальність: **ІЗ «Туризм та рекреація»**
ОП «Міжнародний туризм»
ОП «Готельно-ресторанний сервіс та туropolерейтинг»

Схвалено Вченою радою географічного факультету
Протокол № 7 від 09 квітня 2025 р.

Голова ради

Мирослав ЗАЯЧУК

Чернівці – 2025

Пояснювальна записка

Програма вступного випробування розроблена для зарахування на денну форму навчання на 2-й курс за спеціальністю ІЗ «Туризм та рекреація», освітнім рівнем «бакалавр».

Мета вступного фахового випробування – виявлення рівня теоретичних знань, практичних умінь та навичок, необхідних вступникам для опанування у наступному процесі навчання обов'язкових та варіативних дисциплін програми підготовки фахівця на здобуття освітнього рівня «бакалавр» спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація». Вступне випробування проводиться у формі усного фахового іспиту.

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів вступник повинен мати диплом молодшого спеціаліста, та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі туризму і рекреації.

Рекреаційна географія

Основні терміни і поняття рекреаційної географії. Поняття «рекреаційні ресурси». Естетична цінність та екзотичність рекреаційної території. Комфортність і придатність рекреаційної території для літнього і зимового відпочинку. Рекреаційний туризм і види рекреаційної діяльності. Поняття і суть туристично-рекреаційних ресурсів. Місце та роль туристично-рекреаційних ресурсів у розвитку туристичної галузі краю. Класифікація туристично-рекреаційних ресурсів території. Оцінка атрактивності природних туристично-рекреаційних ресурсів краю. Оцінка атрактивності суспільно-історичних туристично-рекреаційних ресурсів краю. Оцінка забезпеченості краю інфраструктурними туристичними ресурсами. Оцінка ефективності використання туристично-рекреаційних ресурсів краю.

Організація екскурсійного обслуговування

Поняття екскурсії та її сутність. Ознаки екскурсії. Функції екскурсії. Сутність та особливості екскурсійного пізнання. Класифікація екскурсій за змістом. Класифікація екскурсій за типом учасників. Контрольний та індивідуальний текст екскурсії. Розробка екскурсійного маршруту.

Основи туризму та рекреації

Основні поняття та терміни туризму та рекреації. Функції туризму та рекреації. Чинники розвитку та формування туризму та рекреації. Види туризму. Форми туризму. Туристична індустрія. Діяльність туристичних операторів. Діяльність туристичних агентів. Діяльність закладів готельного господарства. Діяльність закладів ресторанного господарства. Специфіка використання транспортних засобів у туризмі.

Основи сфери гостинності

Основні теоретичні поняття сфери гостинності. Еволюція індустрії гостинності. Сутність та особливості надання послуг гостинності закладами розміщення. Ресторанне господарство як складова сфери гостинності. Транспортні послуги у сфері гостинності. Індустрія розваг як складова сфери гостинності.

Історія туризму

Історія туризму як наукова дисципліна. Розвиток подорожей та туризму у Стародавньому світі. Подорожі в епоху Середньовіччя. Подорожі в епоху Відродження. Розвиток подорожей в епоху Просвітництва. Розвиток туризму у XIX-першій половині XX ст. Розвиток туризму в світі на сучасному етапі. Туристична галузь в Україні на рубежі XX-XXI ст.

Організація екскурсійних послуг

Поняття екскурсії та її сутність. Ознаки екскурсії. Функції екскурсії. Сутність та особливості екскурсійного пізнання. Контрольний та індивідуальний текст екскурсії. Класифікація екскурсій за змістом. Попередня робота та порядок створення екскурсії. Екскурсійні об'єкти та маршрут. Розробка екскурсійного маршруту. Методика проведення екскурсії. Техніка проведення екскурсії. Методична розробка екскурсії.

Організація туризму

Умови створення та функціонування туристичного підприємства. Технологія створення туристичного продукту та формування асортименту туристичного підприємства. Принципи формування програм перебування туристів. Організація обслуговування клієнтів на туристичному підприємстві. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів. Туристичні перевезення залізничним транспортом. Організація перевезень туристів автотранспортом. Морські та річкові перевезення і круїзи. Туристичні перевезення повітряним транспортом. Види туристичних формальностей та умови їх виконання. Паспортно-візові формальності. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності. Страхування в туризмі. Бронювання туристичного обслуговування. Безпека туристичних подорожей.

Туристичне країнознавство

Туристичне країнознавство як наука та навчальна дисципліна. Рекреаційно-туристичне районування. Глобальні просторові структури та туристичне країнознавство. Теоретико-методичні основи туристичної характеристики країн. Світова спадщина ЮНЕСКО як

важлива складова рекреаційно-туристичних ресурсів світу. Світова спадщина ЮНЕСКО в Україні. Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Західна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Північна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Центрально-Східна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Південна Європа). Туризм та рекреація в країнах Європейського регіону (Східно-Середземноморська Європа). Туризм та рекреація в країнах Азії. Туризм та рекреація в країнах Африки. Туризм та рекреація в країнах Америки. Туризм та рекреація в Австралії та Океанії.

Організація рекреаційних послуг

Теоретико-методологічні основи вивчення рекреаційних послуг. Сфера послуг як галузь національної економіки. Інфраструктурне забезпечення рекреаційних територій. Особливості функціонування ринку послуг. Рекреація як соціально-економічне явище. Структура територіальної рекреаційної системи. Рекреаційні потреби як основа просторово-часової організації рекреаційної діяльності. Оцінка ємності ринку рекреаційних послуг. Рекреаційні послуги установ природно-заповідного фонду. Організація лікувально-профілактичних послуг. Організація культурно-пізнавальних послуг. Організація торгівельно-побутових послуг. Державно-правове регулювання рекреаційної діяльності. Рекреаційне природокористування та охорона природи. Фактори виробництва рекреаційних послуг.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Аніпко Н.П. Країнознавство: навчальний посібник у 4 ч. Чернівці: ЧНУ, 2009. Ч. 1. 48 с.
2. Аніпко Н.П. Країнознавство: навчальний посібник у 4 ч. Чернівці: ЧНУ, 2010. Ч. 2. 76 с.
3. Аніпко Н.П. Країнознавство: навчальний посібник у 4 ч. Чернівці: ЧНУ, 2011. Ч. 3. 84 с.
4. Аніпко Н.П. Туристичне країнознавство: навчальний посібник у 2 ч. Чернівці: ЧНУ, 2011. Ч. 1. 120 с.
5. Аніпко Н.П. Туристичне країнознавство. Західна та Північна Європа. навчальний посібник Чернівці: Чернівецький націон. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 228 с.
6. Архіпов В.В., Русавська В.А. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства: навч. посібн. (рекомендовано МОН України). 3-тє вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 280 с. URL : <https://subject.com.ua/pdf/242.pdf>
7. Байлик С. І. Організація готельного господарства: підручник / Байлік, І. М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 329 с.
8. Гуць В. С. Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів : підручник / О .А. Коваль, В. А. Русавська. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 568 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12603.pdf>
9. Заячук О., Брик С. Історія туризму: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 200 с.
10. Іванунік В.О., Явкін В.Г. Атрактивність рекреаційно-туристичних територій: Навч. посібник, 2-ге вид. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 248 с.
11. Кілінська К.Й., Скутар Т.Д. Рекреаційно-туристична різноманітність Чернівецької області: сучасний стан, оцінка та перспективи. Монографія. Чернівці: Чернів. націон. ун-т, 2013. 287 с.
12. Кілінська К., Андрусак Н. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва: просторова організація та рекреаційно-туристична оцінка (на прикладі території Чернівецької області) : Монографія. Чернівці, Вид-во Черн. нац. унів. 2020. 176 с.
13. Кілінська К. Рекреаційно-туристичне природокористування : Навчально-методичний посібник. Чернівці : Черн. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2021. 320 с.

14. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч. Посібник. – Чернівці Чернівецький нац. Ун-т., 2016. – 144с.
15. Круль Г.Я. Основи готельної справи. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 368 с.
16. Круль Г. Я. Основи ресторанної справи: навч. Посібник / укл. Г. Я. Круль. – Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича., 2020. – 496 с.
17. Круль Г., Заячук О. Організація і технологія надання послуг гостинності : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 488 с.
18. Кузишин А.В. Історія туризму: Навчальний посібник. – Тернопіль: Вектор, 2011. – 316 с.
19. Левицька І.В., Корж Н.В., Онищук Н.В. Готельна справа : навчальний посібник. Київ : КНТЕУ; Вінниця: Едельвейс і К, 2015. 580 с. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26667.pdf>
20. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661с.
21. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика: підручник / М. Мальська, І. Пандяк. К.: Центр учбової літератури, 2012. 470 с.
22. Масляк П.О. Рекреаційна географія Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008. - 343 с.
23. Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 348 с.
24. Організація готельного господарства: навч. посібник / О. М. Головка та ін. К.: Кондор, 2015. 410 с.
25. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія [текст] : навч. посіб. / Скрипник Н. Я., Сердюк А. М. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 296 с.
26. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / за заг. ред. В.Ф Орлоза. - К.: Грамота, 2006 - С.23-33.
27. Стафійчук В.І. Рекреалогія: Навчальний посібник. / В.І. Стафійчук – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.
28. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с. (С. 161 – 170)
29. Федорченка В. К. Правове регулювання туристичної діяльності / Під заг. рад. проф. В.К. Федорченка. - К.: Хрінком інтер, 2002. - С .44-79, 80-89.

Додаткова література:

1. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2002. – 436 с.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.
3. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підручник. / І.В. Петрова - К.: Кондор, 2005. - 408 с.
3. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 424 с.
4. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посіб. Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. 264 с
5. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
6. Федорченко В.К. Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник. – К., 2000.

**Критерії
оцінювання відповідей на фаховому іспиті для абітурієнтів на освітньо-
кваліфікаційний рівень «бакалавр», скорочена форма навчання.**

Оцінювання відповідей абітурієнтів проводиться за 200-ти бальною шкалою.

Відповідь у 176-200 балів оцінюється, коли абітурієнт розуміє та може змістовно викласти основні поняття та закономірності туристичної діяльності, користується методами наукового аналізу. Висловлює та аргументує своє ставлення до альтернативних поглядів на більшість поставлених питань щодо туристичної діяльності. Аналізує суспільно-економічні явища в галузі туризму і рекреації, робить відповідні висновки і узагальнення. Може запропонувати та змодельовати ситуацію з організації туризму, послуг гостинності, екскурсійного обслуговування, туристичної анімації тощо. Здатен передбачати розвиток ситуації на туристичному ринку та розв'язувати проблемні завдання в галузі туризму. При розв'язуванні прикладних завдань вміє застосовувати набуті навички. При цьому допускає незначні похибки при викладі причинно-наслідкових зв'язків, що може знизити його оцінку на 5 балів.

Відповідь у 150-175 балів оцінюється, коли абітурієнт на підставі наукових даних здійснює оцінку необхідних процесів та явищ у туризмі. Дає розгорнуту відповідь, пояснюючи логіку суджень і відбір необхідних прикладів у відповідній галузі. Користується науковою термінологією з організації туризму, аргументує свої твердження та висновки. Разом з тим, абітурієнт виявляє в процесі викладу недостатнє оволодіння науковими методами: методом аналізу (мінус 3 бали); не застосовує статистичний метод (мінус 3 бали); не дає характеристики типологічних особливостей, рис та ознак туристичної організації (мінус 3 бали); не висвітлює власний підхід, та не розкриває авторське бачення проблем (мінус 3 бали).

Відповідь у 125-149 балів оцінюється, у випадку, коли абітурієнт лише відтворює основні положення, має певне уявлення про туризм та організацію його діяльності. Пояснює в загальних рисах зв'язки між туристичними підприємствами та необхідними чинниками розвитку туристичної галузі. Знання абітурієнт трансформує самостійно, та переносить на нові види діяльності в межах теми чи предмету. Абітурієнт допускає окремі похибки і неточності в процесі розв'язування прикладних завдань. Знає обов'язковий перелік термінів. При цьому недостатньо обізнаний з основними туристично-географічними та економічними законами (мінус 6 балів) та не розуміє їх суті (мінус 7 балів).

Відповідь за критерієм 100-124 балів оцінюється, коли абітурієнт не володіє спеціальною термінологією, дає нечіткі визначення основних понять і термінів, не розуміє теоретичних і практичних положень курсів. При виконанні прикладних завдань допускає грубі помилки.